

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

13 päivänä tammikuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Tutkittavaksi ottaminen – SEUT 267 artikla – Kansallisen tuomioistuimen käsite – Asianajajayhteisön kurinpitolautakunta – Asianajajaa vastaan vireille pantu kurinpidomenettely – Kurinpitoasiamiehen päätös, jolla tutkinta päätettiin sillä perusteella, ettei kurinpidollista rikkomusta katsottu tapahtuneen – Oikeusministerin valitus asianajajayhteisön kurinpitolautakunnalle – Direktiivi 2006/123/EY – Palvelut sisämarkkinoilla – 4 artiklan 6 alakohta ja 10 artiklan 6 kohta – Lupajärjestelmä – Luvan peruuttaminen – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla – Perusoikeuskirjan 47 artiklaa ei voida soveltaa

Asiassa C-55/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Sąd Dyscyplinary Izby Adwokackiej w Warszawie (Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta, Puola) on esittänyt 24.1.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 31.1.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jonka on pannut vireille

Minister Sprawiedliwości

ja jossa asian käsittelyyn osallistuvat:

Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępcy Prokuratora Generalnego ja

Rzecznik Dyscyplinary Izby Adwokackiej w Warszawie,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja A. Prechal (esittelevä tuomari), joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi ja N. Wahl,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

- Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępcy Prokuratora Generalnego, edustajanaan R. Hernand ja B. Świączkowski,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja J. M. Hoogveld,
- Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi L. Armati, K. Herrmann, S. L. Kaléda ja H. Støvlbæk, sittemmin L. Armati, K. Herrmann ja S. L. Kaléda,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.6.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee palveluista sisämarkkinoilla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY (EUVL 2006, L 376, s. 36) sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty muutoksenhakumenettelyssä, jonka Minister Sprawiedliwości (oikeusministeri, Puola) on pannut vireille päätöksestä, jolla kurinpitoasiamies oli päättänyt asianajajaa vastaan aloitetun tutkinnan todettuaan, ettei kurinpitorikkomusta, johon tämä olisi syyllistynyt, ollut tehty.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin lainsäädäntö

Direktiivi 2006/123

- 3 Direktiivin 2006/123 johdanto-osan 33 ja 39 perustelukappaleessa säädetään seuraavaa:

”(33) Tämän direktiivin kattamat palvelut edustavat laajaa kirjoa jatkuvasti muuttuvia toimia – –. Katettuihin palveluihin kuuluvat myös yrityksille ja kuluttajille suoritettut palvelut, kuten lainopilliset ja veroneuvontapalvelut, – –

– –

(39) Lupajärjestelmän käsitteellä olisi tarkoitettava muiden muassa viranomaismenettelyjä, joilla myönnetään lupia, lisensejä tai eri toimilupia, mutta se kattaa myös velvollisuuden kirjoittautua ammattialajärjestöön tai rekisteriin, luetteloon tai tietokantaan, tehdä sopimus tietyn laitoksen kanssa tai hankkia elinkeinolupa voidakseen harjoittaa tiettyä toimintaa. – –”

4 Direktiivin 2006/123 1 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöön. Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa tässä direktiivissä vahvistettuja sääntöjä kiertäen rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta soveltamalla rikosoikeudellisia säännöksiä, joilla nimenomaisesti säännellään palvelutoiminnan aloittamista tai harjoittamista tai jotka nimenomaisesti vaikuttavat niihin.”

5 Direktiivin 2006/123 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos tämän direktiivin säännökset ovat ristiriidassa palvelutoiminnan aloittamisen ja harjoittamisen erityisiä näkökohtia tietyillä aloilla tai tietyissä ammateissa säätelevien muiden yhteisön säädösten kanssa, muiden yhteisön säädösten säännöksillä on etusija ja niitä sovelletaan kyseisiin aloihin ja ammatteihin. – –”

6 Direktiivin 2006/123 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’palvelulla’ itsenäisenä ammatinharjoittajana suoritettavaa [SEUT 57] artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, josta yleensä saadaan korvaus;

– –

6) ’lupajärjestelmällä’ menettelyä, jonka mukaisesti palveluntarjoajan tai vastaanottajan on käännyttävä toimivaltaisen viranomaisen puoleen saadakseen virallisen päätöksen tai hiljaisen päätöksen, joka oikeuttaa palvelutoiminnan aloittamiseen tai harjoittamiseen;

7) ’vaatimuksella’ veloitetta, kieltoa, ehtoa tai rajoitusta, joka sisältyy jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin tai johtuu oikeus- tai viranomaiskäytännöstä, ammattialasäännöistä tai ammattijärjestöjen tai muiden ammatillisten organisaatioiden yhteisistä säännöistä, jotka ne ovat vahvistaneet itsemääräämisoikeutensa puitteissa; – –

– –”

7 Direktiivin 2006/123 III luvun, jonka otsikko on ”Palveluntarjoajien sijoittautumisvapaus”, 1 jaksossa, jonka otsikko on ”Lupa”, olevan 9 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä jaksoa ei sovelleta lupajärjestelmien osa-alueisiin, joita hallinnoidaan suoraan tai epäsuoraan muilla yhteisön välineillä.”

8 Direktiivin 2006/123 mainitussa 1 jaksossa olevan 10 artiklan, jonka otsikko on ”Luvan myöntämisehdot”, 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Lupien myöntämistä lukuun ottamatta, kaikki toimivaltaisten viranomaisten mahdollisesti tekemät päätökset, luvan epääminen ja peruuttaminen mukaan lukien, on perusteltava ja niihin on voitava hakea muutosta oikeusteitse tai muissa muutoksenhakuelimissä.”

9 Direktiivin 2006/123 III luvun 2 jakso, joka sisältää sen 14 ja 15 artiklan, koskee palvelutoiminnan aloittamista tai harjoittamista koskevia kiellettyjä tai arvioitavia vaatimuksia.

Direktiivi 98/5/EY

- 10 Asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu, 16.2.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EYVL 1998, L 77, s. 36) johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan, että

”tällä direktiivillä pidätytään sen tavoitteen mukaisesti sääntelemästä puhtaasti sisäisiä tilanteita eikä sillä pyritä muuttamaan kansallisia ammatillisia sääntöjä muutoin kuin siltä osin kuin se on välttämätöntä direktiivin tavoitteiden tehokkaan toteutumisen kannalta; erityisesti direktiivillä ei ole tarkoitus loukata sitä kansallista sääntelyä, joka koskee pääsyä asianajajan ammattiin ja asianajajan ammatin harjoittamista sillä ammattinimikkeellä, jota vastaanottavassa jäsenvaltiossa käytetään”.

- 11 Direktiivin 98/5 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on helpottaa asianajajan ammatin pysyvää harjoittamista joko itsenäisenä ammatinharjoittajana tai palkatussa työssä muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu.”

Puolan oikeus

Asianajajalaitoksesta annettu laki

- 12 Asianajajalaitoksesta 26.5.1982 annetun lain (ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze; Dz. U., nro 16, järjestysnumero 124), sellaisena kuin se on muutettuna, 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Asianajajalaitoksen elimiä ovat seuraavat: kansallinen valtuuskunta, korkein asianajajaneuvosto, ylempi kurinpitolautakunta, asianajajalaitoksen kurinpitoasiamies ja ylempi valvontalautakunta.

2. Ainoastaan asianajajat voivat olla asianajajalaitoksen elinten jäseniä.”

- 13 Lain 11 § kuuluu seuraavasti:

”1. Jäsenet asianajajalaitoksen ja alueellisten asianajajayhteisöjen – – elimiin valitaan salaisella lippuäänestyksellä ehdokkaista, joiden lukumäärää ei ole rajoitettu.

2. Asianajajalaitoksen ja alueellisten asianajajayhteisöjen elinten toimikausi on neljä vuotta. Niiden jäsenten on kuitenkin jatkettava edustustehtävässään siihen saakka, kunnes uudet elimet on saatu muodostettua.

– –

4. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen elinten jäsen voidaan erottaa ennen hänen toimikautensa päättymistä valinnan tehneen elimen toimesta.

– –”

14 Lain 39 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Alueellisten asianajajayhteisöjen elimiä ovat:

1) asianajajayhteisön valtuuskunta, joka muodostuu asianajotointa harjoittavista asianajajista ja muiden asianajajien edustajista

– –

3) kurinpitolautakunta

3a) kurinpitoasiamies

– –”

15 Lain 40 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Alueellisen asianajajayhteisön valtuuskunnan tehtäviin kuuluu

– –

2) asianajajayhteisön puheenjohtajan, kurinpitolautakunnan puheenjohtajan, kurinpitoasiamiehen ja – – kurinpitolautakunnan jäsenten ja varajäsenten valinta – –

– –”

16 Lain 51 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kurinpitolautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet ja varajäsenet.

2. Kurinpitolautakunta antaa ratkaisunsa kolmen jäsenen muodostamassa täysistunnossa.”

17 Lain 58 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Korkeimman asianajajaneuvoston toimivaltaan kuuluvat seuraavat asiat:

– –

13) virantoimituksesta pidättäminen asianajajayhteisöjen ja -yhdistysten elinten jäsenten olennaisten velvoitteiden laiminlyönnin vuoksi, lukuun ottamatta kurinpitolautakuntien jäseniä, ja toimivaltaisiin elimiin tehty hakemus jäsenen erottamiseksi

– –”

18 Lain 80 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Asianajajille – – voidaan määrätä kurinpitoseuraamus lain, ammatin ammattieettisten periaatteiden tai ammatin edellyttämän arvokkuuden vastaisesta menettelystä sekä ammatillisten velvoitteidensa laiminlyönnistä – –”

19 Lain 81 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kurinpitoseuraamuksia ovat seuraavat:

- 1) huomautus
- 2) varoitus
- 3) sakko
- 4) kielto harjoittaa ammattia vähintään kolmen kuukauden ja enintään viiden vuoden ajan
- 5) *kumottu*
- 6) asianajalaitoksesta erottaminen.”

20 Asianajalaitoksesta annetun lain 82 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Asianajalaitoksesta erottaminen johtaa asianajajaluettelosta poistamiseen, eikä luettelosta poistetulla ole tämän jälkeen oikeutta hakea asianajajaluetteloon merkitsemistä kymmeneen vuoteen päivästä, jona päätös asianajalaitoksesta erottamisesta on tullut lainvoimaiseksi.”

21 Lain 88a §:n 1 ja 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Päätökset ja määräykset, joilla kurinpitomenettely päätetään, annetaan viran puolesta perusteluineen tiedoksi asianosaisille ja oikeusministeriölle.

– –

4. Asianosaisilla ja oikeusministerillä on oikeus hakea muutosta kurinpitomenettelyssä annettaviin ratkaisuihin 14 päivän kuluessa siitä, kun ratkaisu ja sen perustelut sekä muutoksenhaun määräaika ja siinä noudatettavaa menettelyä koskevat ohjeet on annettu tiedoksi.”

22 Lain 89 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kurinpitolautakunta hoitaa lainkäyttötehtävänsä täysin riippumattomana.”

23 Lain 91 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”2. Alueellisen asianajajayhteisön kurinpitolautakunta käsittelee ensimmäisenä asteena kaikki asiat, lukuun ottamatta – – valituksia ratkaisuihin, joilla kurinpitoasiamies on päättänyt olla aloittamatta kurinpitomenettelyä tai lopettaa kurinpitomenettelyn.

3. Ylempi kurinpitolautakunta käsittelee:

- 1) toisena asteena alueellisen asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan ensimmäisenä asteena käsittelemät asiat

– –”

24 Asianajalaitoksesta annetun lain 91a §:n 1 momentin sanamuoto on seuraava:

”Asianosaiset, oikeusministeri, oikeusasiamies ja korkeimman asianajajaneuvoston puheenjohtaja voivat tehdä Sąd Najwyższylle (ylin tuomioistuin, Puola) kassaatiovalituksen ylemmän kurinpitolautakunnan toisena asteena antamista päätöksistä.”

25 Lain 91b §:ssä säädetään seuraavaa:

”Kassaatiovalitus voidaan tehdä, jos kyseessä on ilmeinen lainvastaisuus ja jos kurinpitoseuraamus on ilmeisen suhteeton.”

26 Lain 91c §:ssä säädetään seuraavaa:

”Kassaatiovalitus Sąd Najwyższylle osoitetaan ylemmälle kurinpitolautakunnalle 30 päivän kuluessa ratkaisun tiedoksiannosta, ja se on perusteltava.”

27 Asianajalaitoksesta annetun lain 95n §:ssä säädetään seuraavaa:

”Kurinpitomenettelyihin sovelletaan soveltuvin osin seuraavia säännöksiä, ellei lailla ole toisin säädetty:

1) rikosprosessilaki (Kodeks postępowania karnego)

– –”

Rikosprosessilaki

28 Rikosprosessilain 100 §:n 8 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tuomioistuimen tuomion tai päätöksen julistamisen tai tiedoksiannon jälkeen menettelyn asianosaisille on ilmoitettava heidän muutoksenhakuoikeudestaan sekä muutoksenhaun määräajasta ja tavasta tai siitä, ettei tuomioon tai päätökseen voida hakea muutosta.”

29 Rikosprosessilain 521 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Prokurator Generalny (valtakunnansyyttäjä) ja Rzecznik Praw Obywatelskich (oikeusasiamies) voivat tehdä kassaatiovalituksen Sąd Najwyższylle mistä tahansa lopullisesta tuomioistuinratkaisusta, jolla asian käsittely on saatettu päätökseen.”

30 Lain 525 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Valittaja tekee kassaatiovalituksen Sąd Najwyższylle osoittamalla valituksensa asian toisena asteena käsitelleelle tuomioistuimelle.

2. Valitus osoitetaan 521 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa suoraan Sąd Najwyższylle.”

Syyttäjälaitoksesta annettu laki

- 31 Syyttäjälaitoksesta 28.1.2016 annetun lain (ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze; Dz. U. 2016, järjestysnumero 177) 1 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Valtakunnansyyttäjä on syyttäjälaitoksen ylin syyttäviviranomainen. Oikeusministeri hoitaa valtakunnansyyttäjän tehtäviä. – –”

Ylimmästä tuomioistuimesta annettu laki

- 32 Ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annetun lain (ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2018, järjestysnumero 5) mukaan ylimmässä tuomioistuimessa toimii eri jaostoja, kuten rikosasiainjaosto ja kurinpitojaosto.
- 33 Lain 24 §:n mukaan Sąd Najwyższyn rikosasiainjaoston toimivaltaan kuuluvat muun muassa asiat, jotka käsitellään rikosprosessilain mukaisesti, ja muut asiat, joihin sovelletaan rikosprosessilakia.
- 34 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain 27 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan Sąd Najwyższyn kurinpitojaoston toimivaltaan kuuluvat muun muassa asianajajalaitoksesta annetun lain nojalla toimitettaviin kurinpitomenettelyihin liittyvät asiat.

Sąd Najwyższyn rikosasiain- ja kurinpitojaostojen oikeuskäytäntö

- 35 Sąd Najwyższyn rikosasiainjaosto ja oikeuskirjallisuus ovat tähän mennessä olleet sillä kannalla, että valtakunnansyyttäjä ja oikeusasiamies eivät voi tehdä kassaatiovalitusta asianajajayhteisöjen kurinpitolautakuntien päätöksistä, joilla vahvistetaan kurinpitoasiamiehen päätös olla aloittamatta tutkintaa kurinpitoasiassa. Sąd Najwyższy katsoo tämän osalta, että asianajajalaitoksesta annetussa laissa on säädetty tyhjentävästi kassaatiovalituksen tutkittavaksi ottamisesta ja että sen 95n §:n mukaan rikosprosessilain 521 §:ää ei siis voida soveltaa.
- 36 Sąd Najwyższyn kurinpitojaosto hyväksyi kuitenkin 27.11.2019 antamassaan tuomiossa päinvastaisen kannan katsoessaan, että rikosprosessilain 521 §:ää sovelletaan tällaisiin asianajajayhteisöjen kurinpitolautakuntien päätöksiin ja ottaessaan tämän perusteella tutkittavaksi kassaatiovalituksen, jonka valtakunnansyyttäjä oli tehnyt Sąd Dyscyplinary Izby Adwokackiej w Warszawien (Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta) päätöksestä, jolla kurinpitoasiamiehen päätös asianajajaan kohdistetun tutkinnan päättämisestä oli vahvistettu.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 37 Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępcy Prokuratora Generalnego (valtakunnansyyttäjänvirastossa toimiva 1. valtiosyyttäjä, Puola; jäljempänä valtiosyyttäjä) vaati Rzecznik Dyscyplinary Izby Adwokackiej w Warszawieta (Varsovan asianajajayhteisön kurinpitoasiamies, Puola; jäljempänä kurinpitoasiamies) panemaan vireille kurinpitomenettelyn asianajaja R. G:tä vastaan sillä perusteella, että tämä oli tietyillä julkisilla lausunnoillaan ylittänyt asianajajien ilmaisunvapauden rajat ja syyllistynyt kurinpitovirkaan uhkauksilla, joita hän oli lausunnoillaan kohdistanut oikeusministeriin.

- 38 Kurinpitoasiamies kieltäytyi 7.11.2017 tekemällään päätöksellä panemasta kurinpitomenettelyä vireille. Valtionsyyttäjä haki muutosta tähän päätökseen, ja se kumottiin Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawien (jäljempänä Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta) 23.5.2018 antamalla päätöksellä, minkä vuoksi asia palautettiin kurinpitoasiamiehen käsiteltäväksi. Kurinpitoasiamies pani 18.6.2018 tekemällään päätöksellä vireille asianajaja R. G:tä koskevan kurinpitomenettelyn, jonka päätteeksi 28.11.2018 tehdyssä päätöksessä kurinpitoasiamies totesi, ettei R. G. ollut syyllistynyt kurinpitorikkomukseen. Oikeusministerin ja valtionsyyttäjän muutoksenhaun johdosta Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta kumosi 13.6.2019 kurinpitoasiamiehen päätöksen ja palautti asian uudelleen tämän käsiteltäväksi.
- 39 Kurinpitoasiamies päätti kurinpitomenettelyn toistamiseen 8.8.2019 tekemällään päätöksellä todettuaan, ettei R. G. ollut syyllistynyt kurinpitorikkomukseen. Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan käsiteltävänä on tällä hetkellä oikeusministerin valitus viimeksi mainitusta päätöksestä.
- 40 Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta on tässä yhteydessä todennut aluksi, että se katsoo täyttävänsä kaikki edellytykset sille, että sitä voidaan pitää SEUT 267 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena, ja voivansa näin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön.
- 41 Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta kysyy aluksi, voidaanko perusoikeuskirjan 47 artiklaa soveltaa sen käsiteltävänä olevassa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa menettelyssä. Kurinpitolautakunnan mukaan tilanne on tämä, jos katsotaan, että kyseinen menettely kuuluu asianajajaluetteloon merkitsemistä koskevan sääntelyn piiriin eli että kyseessä on direktiivin 2006/123 4 artiklan 6 alakohdassa ja sen III luvussa tarkoitettu lupajärjestelmä, siltä osin kuin menettely voi tapauksen niin vaatiessa johtaa asianomaisen asianajajan erottamiseen asianajajayhteisöstään ja tällöin siihen, että hänet poistetaan asianajajaluettelosta. Asianajajaluettelosta poistaminen on näet katsottava direktiivin 2006/123 10 artiklan 6 kohdassa tarkoitetuksi luvan peruuttamiseksi.
- 42 Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta pohtii toisekseen sen tapauksen varalta, että perusoikeuskirjan 47 artiklaa voitaisiin näin soveltaa pääasiassa kyseessä olevassa menettelyssä, useista eri syistä sitä, miten tätä artiklaa olisi sovellettava.
- 43 Se toteaa ensinnäkin, että jos muutoksenhaku päätökseen, jonka se tekee pääasiassa, täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset, toimivalta tällaisen muutoksenhaun käsittelemiseen on ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain 27 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan Sąd Najwyższyn kurinpitojaostolla. Unionin tuomioistuimen 19.11.2019 antaman tuomion A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 et C-625/18, EU:C:2019:982) johdosta 5.12.2019 annetun Sąd Najwyższyn tuomion mukaan sen kurinpitojaostoa ei kuitenkaan voida pitää perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettulla tavalla riippumattomana ja puolueettomana tuomioistuimena.
- 44 Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta, jonka on sen jälkeen, kun se on antanut ratkaisunsa pääasiassa, ilmoitettava asianosaisille mahdollisuudesta hakea muutosta kyseiseen päätökseen, haluaa siis vastauksen kysymykseen siitä, onko sen jätettävä tässä yhteydessä soveltamatta ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain 27 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdan ensimmäistä luetelmakohtaa ja ilmoitettava näin asianosaisille oikeudesta hakea muutosta Sąd

Najwyższyn rikosasiainjaostolta. Vastaavasti siinä tapauksessa, että tällainen valitus tosiasiallisesti tehdään, kurinpitolautakunta haluaa tietää, onko sen tällöin osoitettava kyseinen valitus kurinpitojaoston sijasta Sąd Najwyższyn rikosasiainjaostolle.

- 45 Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta pohtii toiseksi, onko sen – jos se siis joutuu ilmoittamaan asianosaisille mahdollisuudesta hakea muutosta sen tulevaan ratkaisuun tai siitä, ettei valitusoikeutta ole – tapauksen niin vaatiessa sivuutettava Sąd Najwyższyn kurinpitojaoston oikeuskäytäntö, johon viitataan edellä 36 kohdassa ja jonka mukaan pääasiassa käsiteltävänä olevan kaltaisissa asioissa valtakunnansyyttäjällä on valitusoikeus, ja noudatettava tässä yhteydessä Sąd Najwyższyn rikosasiainjaoston vakiintunutta oikeuskäytäntöä, johon on viitattu edellä 35 kohdassa ja jonka mukaan tällaista valitusoikeutta ei ole.
- 46 Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta tekee kolmanneksi selkoa siitä, että sen käsiteltävänä olevan valituksen on tehnyt oikeusministeri. Yksi niistä syistä, joiden vuoksi Sąd Najwyższy oli edellä mainitussa 5.12.2019 antamassaan tuomiossa katsonut, ettei sen kurinpitojaosto ole riippumaton ja puolueeton tuomioistuin, oli nimenomaan kyseisen jaoston riippuvuus toimeenpanovallasta ja oikeusministerin valta vaikuttaa sen kokoonpanoon. Näiden seikkojen perusteella kurinpitolautakunta katsoo, että vaikka sen olisi niiden vastausten perusteella, jotka unionin tuomioistuin antaa edellä 44 ja 45 kohdassa esiin tuotuihin kysymyksiin, katsottava, ettei valitusoikeutta tässä tapauksessa ole tai että valitukset tällaisen muutoksenhaun hylkäämisestä on tehtävä Sąd Najwyższyn rikosasiainjaostolle, vaara siitä on edelleen olemassa, että tällainen valitus, jonka oikeusministeri tekee valtakunnansyyttäjän asemassa Sąd Najwyższyn kurinpitojaostolle, otetaan tutkittavaksi ja että kurinpitojaosto käsittelee sen. Kurinpitolautakunta pohtii tämän vuoksi, voisiko se perustellusti olla lausumatta sen käsiteltävänä parhaillaan olevasta valituksesta voidakseen torjua tällaisen tilanteen.
- 47 Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta on näin ollen päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Voidaanko asianajajien ja asianajajaluetteloon merkittyjen ulkomaisten lakimiesten kurinpidollista vastuuta koskeviin menettelyihin, joissa asianajajalle voidaan esimerkiksi määrätä sakko, hänen oikeutensa harjoittaa ammattia pidättää tai hänet voidaan erottaa asianajajalaitoksesta ja ulkomaiselle lakimiehelle voidaan määrätä sakko tai hänen oikeutensa tarjota oikeudellista avustamista Puolan tasavallassa voidaan keskeyttää tai kieltää, soveltaa [direktiivin 2006/123] III luvun säännöksiä, mukaan lukien direktiivin 10 artiklan 6 kohta? Jos vastaus on myöntävä, voidaanko edellä mainittuihin asianajajayhteisön kurinpitolautakuntien menettelyihin asioissa, joissa näiden lainkäyttöelinten ratkaisuihin ei voida valittaa kansallisiin tuomioistuimiin tai joissa valittaa voidaan ainoastaan ylimääräisin muutoksenhakukeinoin, eli kassaatiovalituksella Sąd Najwyższylle, soveltaa [perusoikeuskirjan] määräyksiä ja erityisesti sen 47 artiklaa, ja onko näin silloinkin, kun kaikki asiassa oleelliset seikat rajoittuvat yhden jäsenvaltion alueelle?
- 2) Onko asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan asiassa, jossa – ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitettussa menettelyssä – toimivalta tutkia kassaatiovalitus kurinpitolautakunnan ratkaisusta taikka valitus ratkaisusta, jolla tällainen kassaatiovalitus on jätetty tutkimatta, on velvoittavien kansallisten säännösten mukaisesti elimellä, joka tämän kurinpitolautakunnan arvion sekä Sąd Najwyższyn 5.12.2019 antamassa tuomiossa – ilmaiseman kannan mukaan ei ole perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettu riippumaton ja puolueeton tuomioistuin,

sivuutettava kansalliset säännökset, joilla vahvistetaan tällaisen elimen toimivalta, ja siirrettävä tällainen kassaatiovalitus tai valitus tutkittavaksi oikeusviranomaiselle, joka olisi toimivaltainen, elleivät edellä mainitut säännökset olisi sen esteenä?

- 3) Voiko asianajajayhteisön kurinpitolautakunta (tai pitäisikö sen) – ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitettussa menettelyssä – tilanteessa, jossa valtakunnansyyttäjällä ja oikeusasiamiehellä ei asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan mielestä ole toimivaltaa kassaatiovalituksen tekemiseen sen antamasta ratkaisusta, ja kun sen kanta on
- a) vastoin Sąd Najwyższyn kurinpitojaoston – eli elimen, joka sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti on toimivaltainen tutkimaan valituksen ratkaisusta, jolla kassaatiovalitus on jätetty tutkimatta, mutta joka ei asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan sekä Sąd Najwyższyn 5.12.2019 antaman tuomion – – mukaan ole perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettu riippumaton ja puolueeton tuomioistuin – seitsemän tuomarin kokoonpanossa 27.11.2019 antamassa päätöksessä ilmaisemaa kantaa,
 - b) sen kannan mukainen, jonka Sąd Najwyższyn rikosasiainjaosto – eli se oikeusviranomainen, joka olisi toimivaltainen tutkimaan kyseisen valituksen, elleivät edellä mainitut säännökset olisi sen esteenä – on aiemmin ilmaissut,

sivuutettava Sąd Najwyższyn kurinpitojaoston ilmaisema kanta?

- 4) Pitääkö asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan jättää valitus tutkimatta, kun kyseessä on kolmannessa kysymyksessä tarkoitettussa tapauksessa sille jätetty oikeusministerin valitus ja
- a) yksi tekijöistä, joiden perusteella sekä Sąd Najwyższyn 5.12.2019 antaman tuomion – – että asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan mukaan Sąd Najwyższyn kurinpitojaosto eli kolmannen kysymyksen a kohdassa tarkoitettu elin ei ole perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettu riippumaton ja puolueeton tuomioistuin, on toimeenpanovallan ja erityisesti oikeusministerin vaikutus sen kokoonpanoon,
 - b) valtakunnansyyttäjän, jolla Sąd Najwyższyn kurinpitojaoston eli kolmannen kysymyksen a kohdassa tarkoitettujen elimen mukaan on toimivalta tehdä kassaatiovalitus annetusta ratkaisusta mutta jolla ei Sąd Najwyższyn rikosasiainjaoston eli kolmannen kysymyksen b kohdassa tarkoitettujen oikeusviranomaisen ja asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan mukaan ole tällaista toimivaltaa, tehtävää hoitaa lain nojalla oikeusministeri,

jos vain tällä tavoin voidaan varmistaa se, että menettely on perusoikeuskirjan 47 artiklan mukainen, ja erityisesti välttää sellaisen viranomaisen, joka ei ole tässä määräyksessä tarkoitettu riippumaton ja puolueeton tuomioistuin, puuttuminen tähän käsittelyyn?”

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

- 48 Valtionsyyttäjä ja Puolan hallitus katsovat, että nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta, koska Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta ei ole SEUT 267 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin.
- 49 Puolan hallitus esittää tämän osalta ensinnäkin, että Puolan perustuslain 17 §:n 1 momentin mukaan tällaisen kurinpitolautakunnan tehtävänä on valvoa, että asianajan ammattia harjoitetaan asianmukaisesti, lausumalla siitä, onko asianomaisten menettely ammattietiikkaa koskevien sääntöjen mukaista, eikä antaa Puolan tasavallan nimissä lainkäyttöraatkaisuja perustuslain 179 §:ssä tarkoitettuna tuomioistuimena.

- 50 Toiseksi se väittää, että kyseinen kurinpitolautakunta ei täytä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetettua riippumattomuusedellytystä. Ensinnäkin on näet niin, että koska tällainen elin ei ole Puolan perustuslaissa tarkoitettu tuomioistuin, se ei voi myöskään tarjota sellaisia riippumattomuutta koskevia takeita, joista säädetään perustuslaissa juuri tuomioistuinten osalta.
- 51 Toiseksi kurinpitolautakuntaan saattaa Puolan hallituksen mukaan kohdistua sellaista välillistä ulkoista vaikuttamista, joka saattaa ohjata sen päätöksentekoa, koska alueellisen asianajajayhteisön valtuuskunta valitsee sen jäsenet asianajajalaitoksesta annetun lain 40 §:n 2 kohdan nojalla ja he joutuvat näin ratkaisemaan kurinpidollisia asioita, joissa on kyse kollegoista, joiden tuella heidät on valittu ja joiden äänillä heidän toimikautensa voidaan useita kertoja uudistaa.
- 52 Kolmanneksi, kuten asianajajalaitoksesta annetun lain 11 §:n 4 momentista ilmenee, lautakunnan jäsenet valinnut elin voi erottaa heidät ennen heidän toimikautensa päättymistä, mikä tarkoittaa sitä, ettei heidän erottamattomuudelleen ole takeita.
- 53 Valtionsyyttäjä katsoo puolestaan, että sitä, voidaanko tietty elin katsoa SEUT 267 artiklassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi, on arvioitava kaikkien asiassa kyseessä olevien seikkojen kannalta, mukaan lukien kyseessä olevan menettelyn kohde sekä asianomaisen elimen asema ja tehtävät kansallisessa oikeusjärjestyksessä. Eri ammattikuntien kurinpitolautakunnat voidaan siis katsoa tällaisiksi tuomioistuimiksi vain, jos ne huolehtivat valtiolle kuuluvista tehtävistä, kuten sen ratkaisemisesta, onko henkilöllä oikeus harjoittaa tiettyä ammattia. Pääasian kohteen ja kurinpitomenettelyn tämänhetkisen vaiheen vuoksi tilanne ei ole käsiteltävässä tapauksessa tämä Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan osalta. Koska kurinpitoasianmiehen päätöstä asianajaja R. G:n syyllistymisestä kurinpitovirheeseen ei ole tehty, kurinpitolautakunnan ratkaistavana ei ole kontradiktorinen riita-asia, jossa olisi kyse asianomaisen kurinpidollisesta vastuusta eikä siis hänen oikeudestaan harjoittaa ammattiaan vaan vain kysymys siitä, onko kurinpitoasianmiehen päätös kurinpitoasiassa toimitettavan tutkinnan lopettamisesta ollut perusteltu.
- 54 Todettakoon tämän osalta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan arvioitaessa sitä, onko kyseessä oleva ennakkoratkaisua pyytänyt elin SEUT 267 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin ja onko sillä näin oikeus pyytää ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta tämän määräyksen perusteella, unionin tuomioistuin ottaa huomioon useita seikkoja, joita ovat muun muassa kyseisen elimen lakisääteisyys, pysyvyys, sen tuomiovallan pakottavuus, menettelyn kontradiktorisuus, toimiminen oikeussääntöjen soveltajana ja riippumattomuus (tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 55 Ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa käydyn menettelyn kontradiktorisuuden osalta todettakoon kuitenkin, ettei SEUT 267 artiklassa aseteta kontradiktorisuutta edellytykseksi asian saattamiselle unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tästä perussopimuksen määräyksestä seuraa sitä vastoin, että kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ainoastaan silloin, kun niissä on vireillä oikeusriita ja kun niissä vireillä olevan menettelyn tarkoituksena on ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen (tuomio 16.12.2008, Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, 56 kohta ja tuomio 16.7.2020, Governo della Repubblica italiana (Italialaisten rauhantuomarien asema), C-658/18, EU:C:2020:572, 63 kohta).

- 56 Todettakoon aluksi, että käsiteltävässä asiassa niiden asianajajalaitoksesta annetun lain säännösten kannalta tarkasteltuna, joihin Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta on viitannut, on riidatonta, että tämä kurinpitolautakunta täyttää elimen lakisääteisyttä, pysyvyyttä, sen tuomiovallan pakottavuutta sekä oikeussääntöjen soveltajan asemaa koskevat vaatimukset.
- 57 Todettakoon tämän jälkeen valtiosyyttäjän niiden pohdintojen osalta, jotka koskevat Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan tehtäviä pääasiassa kyseessä olevan tapauksen kaltaisessa tilanteessa, että tämän elimen käsiteltäväksi on saatettu riita-asia, joka sen on ratkaistava menettelyssä, jonka tarkoituksena on edellä 55 kohdassa lainatussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen.
- 58 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy näet ilmi, että kyseisen kurinpitolautakunnan käsiteltävänä on oikeusministerin tekemä valitus ratkaisusta, jolla kurinpitoasiamies oli päättänyt lopettaa asianajajan kurinpitorikkomusta koskevan tutkinnan, ja että tällainen valitus voi johtaa muun muassa siihen, että kurinpitolautakunta kumoaa kyseisen päätöksen, ja tällöin siihen, että asia palautetaan kurinpitoasiamiehelle uutta käsittelyä varten.
- 59 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan olosuhteet, joissa unionin tuomioistuin täyttää tehtävänsä ennakkoratkaisuasioissa, ovat riippumattomia niiden oikeudenkäyntien luonteesta ja tavoitteesta, joita käydään kansallisissa tuomioistuimissa. SEUT 267 artiklassa viitataan päätökseen, joka kansallisen tuomioistuimen on annettava, mutta siinä ei määrätä erityisestä järjestelmästä tällaisten päätösten luonteen mukaan (tuomio 6.10.2021, W.Ż. (Ylimmän tuomioistuimen ylimääräistä valvontaa ja julkisia asioita käsittelevä jaosto – Nimittäminen), C-487/19, EU:C:2021:798, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 60 Puolan hallituksen väitteisiin on lopuksi todettava yhtäältä, että se, etteivät asianajajayhteisön kurinpitolautakunnat ole Puolan perustuslain 179 §:ssä tarkoitettuja tuomioistuimia, ei sulje pois sitä, etteivätkö tällaiset elimet voisi olla SEUT 267 artiklassa tarkoitettuja tuomioistuimia. Kuten oikeuskäytännössä on vakiintuneesti todettu, se, onko jokin elin tässä unionin oikeussäännössä tarkoitettu tuomioistuin, on näet yksinomaan unionin oikeuden alaan kuuluva kysymys (ks. vastaavasti tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 61 Unionin tuomioistuin on sitä paitsi jo useita kertoja todennut, että tietyt ammattikuntien, muun muassa asianajajiin nähden toimivaltaiset, elimet voidaan katsoa SEUT 267 artiklassa tarkoitettulla tavalla tuomioistuimiksi, kunhan ne täyttävät edellä 54 ja 55 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä muotoillut vaatimukset (ks. mm. tuomio 22.12.2010, Koller, C-118/09, EU:C:2010:805, 22 ja 23 kohta ja tuomio 17.7.2014, Torresi, C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, 17, 19 ja 30 kohta).
- 62 Mitä tulee toisaalta ennakkoratkaisua pyytävän elimen riippumattomuutta koskevaan vaatimukseen, on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämä vaatimus on sen tuomioistuinten välisen yhteistyömekanismin moitteettoman toiminnan kannalta olennainen, jota SEUT 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisumenettely edustaa, sillä tämän menettelyn voi näet saattaa vireille vain elin, jonka tehtävänä on soveltaa unionin oikeutta ja joka täyttää muun muassa tämän riippumattomuuden vaatimuksen (ks. vastaavasti tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 63 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan riippumattomuuden käsitteeseen sisältyy kaksi osatekijää. Ensimmäinen, ulkoinen osatekijä edellyttää, että asianomainen elin huolehtii tehtävistään täysin itsenäisesti olematta missään hierarkkisessa tai alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja ottamatta vastaan määräyksiä tai ohjeita miltään taholta, ja se on siis suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa sen jäsenten päätöksenteon riippumattomuuden ja vaikuttaa heidän ratkaisuihinsa (tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus), C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, 121 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 64 Toinen, sisäinen osatekijä liittyy puolestaan puolueettomuuden käsitteeseen ja merkitsee sitä, että tuomioistuin ylläpitää yhtäläistä etäisyyttä oikeusriidan asianosaisiin ja siihen, mitkä ovat heidän intressinsä oikeusriidan kohteeseen. Tämä osatekijä edellyttää objektiivisuuden noudattamista ja sitä, ettei elimellä ole muuta intressiä asian ratkaisun lopputulokseen kuin oikeussääntöjen tiukka soveltaminen (tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus), C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, 122 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Nämä riippumattomuuden ja puolueettomuuden takeet edellyttävät sellaisten sääntöjen olemassaoloa, jotka koskevat muun muassa elimen kokoonpanoa ja sen jäsenten nimitystä ja toimikauden kestoa sekä perusteita, jotka koskevat elimen jäsenten pidättymistä päätöksenteosta, jääviyttä ja erottamista, ja joiden perusteella yksityisten kaikki perustellut epäilyt siltä osin, onko kyseinen elin täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko se neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden, voidaan sivuuttaa (tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus), C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, 123 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 66 Tämä tuomareiden välttämätön vapaus kaikista ulkoisista toimenpiteistä tai painostuksista edellyttää erityisesti, kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti huomauttanut, tiettyjä takeita, joilla voidaan suojata henkilöitä, joiden tehtäväksi päätöksenteko on annettu, kuten erottamattomuus (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 67 Unionin tuomioistuin on todennut myös, että edellä 65 kohdassa mainittujen sääntöjen on oltava erityisesti sellaisia, että niillä voidaan sulkea pois paitsi kaikki suora vaikuttaminen ohjeiden muodossa myös kaikenlainen epäsuorempi vaikuttaminen, joka voi ohjata asianomaisten tuomareiden ratkaisuja (tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus), C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, 125 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 68 Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan osalta on ensinnäkin todettava, että kuten asianajajalaitoksesta annetun lain 89 §:ssä säädetään, asianajajayhteisön kurinpitolautakuntien on hoidettava lainkäyttötehtävänsä kurinpitoasioissa täysin riippumattomina.

- 69 Toiseksi on todettava, ettei asiassa voida hyväksyä Puolan hallituksen väitettä, jonka mukaan se, että kyseisen asianajajayhteisön ylläpitämään asianajajaluetteloon merkityt asianajajat valitsevat kollegiona tällaisen kurinpitolautakunnan jäsenet, ja se, että kyseinen collegio voi tulevaisuudessa valita nämä jäsenet uudelleen, antavat aiheen epäillä kurinpitolautakunnan kykyä ratkaista puolueettomasti sen käsiteltäväksi saadetut kurinpitoasiat.
- 70 Kun otetaan erityisesti huomioon asianomaisen alueellisen asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan jäsenten valinnan tai uudelleenvalinnan kollektiivisuus kyseisen asianajajayhteisön asianajajaluetteloon kirjattujen asianajajien valtuuskunnassa eli – Varsovan asianajajayhteisön osalta – kuten ennakkoratkaisua pyytäneen elimen toimittamista tarkemmista tiedoista käy ilmi – se, että kyseessä on noin 5 500 asianajajaa, ei ole syytä epäillä tällä tavoin valittujen jäsenten puolueettomuutta ja riippumattomuutta asioissa, joissa heidän on lausuttava siitä, onko joku kyseiseen luetteloon merkityistä asianajajista mahdollisesti syyllistynyt asianajajan ammattia sääntelevien ammattieettisten sääntöjen rikkomiseen.
- 71 Kolmanneksi se, että asianajajalaitoksesta annetun lain 11 §:n 4 momentissa säädetään, että sekä asianajajalaitoksen että alueellisten asianajajayhteisöjen jäsenet valinnut elin voi erottaa heidät ennen heidän toimikautensa päättymistä, ei tässä tapauksessa myöskään ole seikka, joka antaisi aiheen epäillä Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan riippumattomuutta.
- 72 Todettakoon tässä yhteydessä, kuten Puolan hallitus on esittänyt, että unionin tuomioistuin on kyllä äskettäin katsonut Espanjassa vero- ja talousasioita käsittelevien valituslautakuntien (Tribunales Económico-Administrativos) osalta, että niiden jäsenten erottamista koskevaa mekanismia ei säännelty nimenomaisesti lain säännöksiin perustuvalla erityissääntelyllä vaan siihen sovellettiin yksinomaan yleisiä hallinto-oikeudellisia oikeussääntöjä ja erityisesti julkishallinnon virkamiehiä koskevaa perussäännöstöä, minkä vuoksi näiden lautakuntien jäsenten erottamista ei ollut rajattu erottamattomuutta koskevan periaatteen edellyttämällä tavalla vain joihinkin sellaisiin poikkeustapauksiin, joihin liittyy hyväksyttäviä ja pakottavia syitä, jotka oikeuttavat tällaisen toimenpiteen toteuttamisen. Unionin tuomioistuin katsoi tämän perusteella, että kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä ei taattu sitä, että näiden elinten jäsenet olisi suojattu ulkoiselta painostukselta, joka voisi antaa aiheen epäillä heidän riippumattomuuttaan, ja erityisesti ettei tällaisella lainsäädännöllä kyetty tehokkaasti estämään toimeenpanovallan heihin kohdistamaa perusteetonta painostusta, minkä vuoksi mainittuja elimiä ei voitu pitää SEUT 267 artiklassa tarkoitettuina tuomioistuimina (tuomio 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, 66–69 kohta).
- 73 Käsiteltävässä asiassa on kuitenkin todettava ensimmäiseksi, että asianajajayhteisön kurinpitolautakunnille osoitettu lainkäyttötehtävä on huomattavan erikoistunut, koska niiden pitää pääasiallisesti huolehtia siitä, että kyseisen ammattikunnan jäsenet noudattavat nimenomaisesti asianajajan ammatin harjoittamista varten laadittuja ammattieettisiä sääntöjä, ja määrätä tarvittaessa seuraamuksia niille ammattikunnan jäsenille, jotka rikkovat näitä sääntöjä.
- 74 Tällaisessa tilanteessa se, että kurinpitoelimen jäsenten mahdollinen erottaminen kuuluu asianomaisen ammattikunnan sisäisen viranomaisen tehtäviin, ei lähtökohtaisesti mahdollista sellaista kyseisen ammattikunnan ulkopuolisen vallankäyttäjän suoraa tai välillistä painostusta tai puuttumista, jolla pyrittäisiin vaikuttamaan kyseiselle kurinpitoelimelle näin annetun lainkäyttötehtävän hoitamiseen.

- 75 Toiseksi on todettava, että tarkennuksista, jotka Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta on tehnyt vastauksessaan unionin tuomioistuimen sille esittämiin kysymyksiin, käy yhtäältä ilmi, että vaikka asianajajalaitoksesta annetun lain 58 §:n 13 kohdassa säädetään, että vain korkeimmalla asianajajaneuvostolla on valta vaatia toimivaltaisilta viranomaisilta asianajajayhteisön elinten jäsenten erottamista, kyseisessä säännöksessä poiketaan nimenomaisesti tästä säännöstä kurinpitolautakuntien jäsenten osalta. Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan mukaan tästä seuraa, että korkein asianajajaneuvosto ei voi vaatia kurinpitolautakunnan jäsenen erottamista ennen hänen toimikautensa päättymistä.
- 76 Näiden tarkennusten mukaan Varsovan asianajajayhteisön valtuuskunta ei ole ensinnäkään koskaan käyttänyt erottamisvaltaansa, joka sille on asianajajalaitoksesta annetun lain 11 §:n 4 momentissa myönnetty, ja tätä säännöstä on pidettävä asiaan vaikuttamattomana, minkä vahvistaa lisäksi se, ettei asianajajalaitoksen säännöissä ole tästä minkäänlaisia määräyksiä, joilla täsmennettäisiin niitä aineellisia tai menettelyllisiä edellytyksiä, joiden täytyessä tällä säännöksellä teoriassa käyttöön otettu mahdollisuus voisi konkreettisesti toteutua.
- 77 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 52 ja 53 kohdassa todennut, näistä eri tarkennuksista käy ilmi, että siltä osin kuin kyse on Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunnan jäsenten mahdollisesta erottamisesta, asianajajalaitoksesta annetun lain 11 §:n 4 momentti on jäänyt kuolleeksi kirjaimeksi ja täysin vaille käytännön vaikutuksia.
- 78 Kolmanneksi on vielä täsmennettävä, että pelkästään se, että alueellisen asianajajayhteisön valtuuskunta saattaa kollektiivisena elimenä, johon kuuluvat kaikki asianomaisen asianajajayhteisön asianajajaluetteloon merkityt asianajajat, eli Varsovan asianajajayhteisöön kuuluvien asianajajien osalta noin 5 500 jäsentä, tilanteen niin vaatiessa joutua käyttämään valtaansa erottaa kurinpitolautakunnan jäsen sellaista aineellisten ja menettelyllisten edellytysten vallitessa, jotka pitäisi tässä tapauksessa selvittää, ei tarkoita, että olisi perusteltua aihetta pelätä kurinpitolautakunnan jäsenen tai itse kurinpitolautakunnan riippumattomuuden vaarantuvan.
- 79 Edellä tarkastellut näkökohdat huomioon ottaen on todettava, että Varsovan asianajajayhteisön kurinpitolautakunta täyttää edellytykset sille, että sitä voidaan pitää SEUT 267 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena. Ennakkoratkaisupyyntö voidaan näin ollen ottaa tutkittavaksi.

Ensimmäinen kysymys

- 80 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys koskee asiallisesti sitä, onko direktiivin 2006/123 10 artiklan 6 kohtaa tulkittava siten, että perusoikeuskirjan 47 artiklaa voidaan sen nojalla soveltaa muutoksenhakumenettelyyn, jonka viranomaisen on pannut vireille asianajajayhteisön kurinpitolautakunnassa ja jossa on vaadittu sellaisen päätöksen kumoamista, jolla kurinpitoasiamies on päättänyt asianajajaa koskevan tutkinnan todettuaan, ettei tämä ollut syylistynyt kurinpitotorikkomukseen, ja jossa siinä tapauksessa, että päätös kumotaan, asia palautetaan kurinpitoasiamiehen käsiteltäväksi.

Tutkittavaksi ottaminen

- 81 Puolan hallitus on todennut epäilevänsä, että ensimmäinen kysymys ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, koska direktiiviä 2006/123 ei sen mukaan voida soveltaa pääasiaan. Se esittää tämän osalta ensimmäiseksi, että pääasiassa kyseessä oleva tilanne on täysin jäsenvaltion sisäinen, toiseksi, että direktiivi 98/5 on *lex specialis* -säädos, jolla on etusija direktiiviin 2006/123

- nähdessä, kolmanneksi, että ainoastaan asianajajaluetteloon merkitseminen kuuluu kyseisessä direktiivissä tarkoitettujen lupajärjestelmien alaan ja että pääasiassa ei ole kyse tällaisesta luetteloon merkitsemisestä tai siitä poistamisesta, ja neljänneksi, että koska kurinpitomenettelyjä voidaan pitää luonteeltaan rikosoikeudellisina menettelyinä, ne jäävät direktiivin 2006/123 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettulla tavalla direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.
- 82 Puolan hallituksen mukaan perusoikeuskirjan 47 artiklaa ei voida soveltaa käsiteltävässä asiassa siksi, että kyse ei ole miltään osin perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta tilanteesta, jossa sovelletaan unionin oikeutta, eikä Euroopan unionilla ole missään tapauksessa toimivaltaa kurinpitomenettelyjen ja niitä koskevien muutoksenhakujen osalta.
- 83 Näiden Puolan hallituksen esiin tuomien lukuisten näkökohtien osalta on kuitenkin todettava ensiksikin, että sen väitteet kohdistuvat asiallisesti niiden unionin oikeussääntöjen soveltamisalaan ja ulottuvuuteen, joita ensimmäinen kysymys koskee, ja näin ollen niiden tulkintaan. Tällaiset esitetyn kysymyksen asiasisältöön kohdistuvat väitteet eivät siten lähtökohtaisesti voi johtaa kysymyksen tutkimatta jättämiseen (ks. analogisesti tuomio 2.3.2021, A.B. ym. (Tuomarien nimittäminen ylimpään tuomioistuimeen – Muutoksenhaku), C-824/18, EU:C:2021:153, 80 kohta).
- 84 Toiseen väite, jonka mukaan asianajajiin sovellettavien kurinpitosääntöjen ja -menettelyjen vahvistaminen kuuluu jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan, on myös hylättävä. Vaikka lähdeäisiinkin siitä, että tällainen yksinomainen toimivalta on olemassa, jäsenvaltioiden on kuitenkin toimivaltaansa käyttäessään noudatettava unionin oikeuteen perustuvia velvoitteita, kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee (ks. analogisesti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 85 Valtionsyyttäjä puolestaan väittää, että ensimmäinen kysymys on esitetty vain siksi, että toisen, kolmannen ja neljännen kysymyksen esittäminen ei muuten olisi ollut mahdollista. Koska seuraavat kolme muuta kysymystä on valtiosyyttäjän mukaan jätettävä tutkimatta, ensimmäiseen kysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole mitään hyötyä pääasian ratkaisun kannalta, eikä sen näin ollen voida katsoa olevan tarpeen, jotta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voisi SEUT 267 artiklassa tarkoitettulla tavalla antaa päätöksensä.
- 86 Tässä yhteydessä on kuitenkin huomattava, että ensimmäiseen kysymykseen liittyy unionin oikeuden tulkintaongelma, jolla on yhteys pääasian kohteeseen, minkä lisäksi – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on korostanut – ensimmäistä kysymystä on pidettävä ennakkollisena kolmeen muuhun esitettyyn kysymykseen nähden. Tästä syystä unionin tuomioistuin katsoo, että ensimmäinen kysymys on tutkittava ja on seurattava tässä yhteydessä sitä loogista järjestystä, jossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt sille kysymyksensä.
- 87 Kaiken edellä todetun johdosta on katsottava, että ensimmäinen kysymys voidaan ottaa tutkittavaksi.
- Asiakysymys**
- 88 Mitä tulee yleisesti direktiivin 2006/123 ja sen 10 artiklan 6 kohdan, jota ensimmäinen kysymys erityisesti koskee, sovellettavuuteen, on muistettava, että – kuten direktiivin johdanto-osan 33 perustelukappaleesta ilmenee – direktiivin kattamat palvelut koskevat muun

muassa lainopillisia neuvontapalveluja. Lisäksi kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 alakohdan mukaan palvelulla tarkoitetaan kyseistä direktiiviä sovellettaessa SEUT 57 artiklassa tarkoitettua itsenäisenä ammatinharjoittajana suoritettavaa taloudellista toimintaa, josta yleensä saadaan korvaus. On siis riidatonta, että asianajajien tarjoamat lainopilliset palvelut kuuluvat tämän direktiivin aineelliseen soveltamisalaan.

- 89 Toiseksi mitä tulee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäisessä kysymyksessään esiin tuomaan seikkaan eli siihen, että pääasiassa on ensi näkemältä kyse puhtaasti jäsenvaltion sisäisestä tilanteesta, koska siinä ei näytä olevan kyse asianajajien osalta SEUT 49–SEUT 55 artiklassa tarkoitettusta sijoittautumisvapaudesta tai SEUT 56–SEUT 62 artiklassa tarkoitettusta palvelujen tarjoamisen vapaudesta, todettakoon vain, että tämä ei sellaisenaan sulje pois direktiivin 2006/123 III luvun säännösten ja näin sen 10 artiklan soveltamista. Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, kyseisen III luvun säännöksiä on näet tulkittava siten, että niitä sovelletaan myös tilanteeseen, jonka kaikki merkitykselliset seikat rajoittuvat yhden ainoan jäsenvaltion sisälle (tuomio 30.1.2018, X ja Visser, C-360/15 ja C-31/16, EU:C:2018:44, 110 kohta).
- 90 Puolan hallituksen väitteestä, jonka mukaan direktiivin 2006/123 säännöksiä ei voida soveltaa käsiteltävässä asiassa sen vuoksi, että direktiivin 98/5 säännökset ovat *lex specialis* -asemansa vuoksi etusijalla niihin nähden, todettakoon kolmanneksi, että direktiivin 2006/123 3 artiklan 1 kohdassa säädetään ainoastaan, että jos tämän direktiivin säännökset ovat ristiriidassa sellaisen jonkin muun unionin säädöksen säännöksen kanssa, jolla säännellään palvelutoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen tietyillä aloilla tai tietyissä ammateissa liittyviä erityisiä näkökohtia, tällaisen muun säädöksen säännöksillä on etusija ja niitä sovelletaan kyseisiin aloihin ja ammatteihin.
- 91 Tämän osalta on todettava, kuten julkisasiamieskin on ratkaisuehdotuksensa 77, 78, 80 ja 81 kohdassa korostanut, että direktiiviä 98/5 ei sovelleta R. G:n kaltaiseen asianajajaan, joka ei ilmeisestikään ole hankkinut ammattipätevyyttään jossakin muussa jäsenvaltiossa kuin Puolassa eikä käyttänyt SEUT 49 artiklassa taattua sijoittautumisvapautta asettuakseen Puolaan toimiakseen siellä asianajajana. Tästä seuraa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, ettei direktiivin 2006/123 säännösten ja direktiivin 98/5 säännösten välille voi syntyä direktiivin 2006/123 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla ristiriitaa.
- 92 Vastaavasti, koska direktiiviä 98/5 ei voida soveltaa kyseisessä asiayhteydessä, direktiivin 2006/123 9 artiklan 3 kohdalla, jossa säädetään, että sen III luvun 1 jaksoa ei sovelleta lupajärjestelmiin, joita säännellään suoraan tai välillisesti muilla unionin välineillä, ei myöskään ole tässä tapauksessa merkitystä.
- 93 Neljänneksi Puolan hallituksen väitteestä, jonka mukaan se, ettei direktiivin 2006/123 säännöksiä voida soveltaa kurinpitomenettelyihin, on analogian perusteella välttämätöntä siksi, että kyseisen direktiivin 1 artiklan 5 kohdassa täsmennetään tietyin varauksin, ettei se vaikuta jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöön, on riittävää todeta, ettei kyseisen säännöksen sanamuodossa ole mitään, mikä viittaisi siihen, että rikoslainsäädännön osalta käyttöön otettua poikkeusjärjestelyä olisi tarkoitus soveltaa myös ammatillisiin kurinpitosäännöksiin.
- 94 Tässä yhteydessä on mainittava siitä, että monet direktiivin 2006/123 säännökset osoittavat päinvastoin, ettei kurinpitomenettelyjä koskevia säännöksiä voida kohdella analogian nojalla tavalla, josta säädetään kyseisen direktiivin 1 artiklan 5 kohdassa jäsenvaltioiden rikosoikeudellisten säännösten osalta. Esimerkiksi vaatimuksen käsite, jota käytetään läpi

direktiivin 2006/123 ja erityisesti sen III luvussa, kuten sen 14 ja 15 artiklasta käy ilmi, on määritelty direktiivin 4 artiklan 7 alakohdassa siten, että se kattaa velvoitteet, kiellot, ehdot ja rajoitukset, jotka johtuvat ammattialalla sovellettavista säännöistä, jotka kyseinen ammattikunta on vahvistanut itsemääräämisoikeutensa puitteissa.

- 95 Viidenneksi direktiivin 2006/123 10 artiklan 6 kohdan mahdollisesta soveltamisesta käsiteltävässä asiassa on edellä tarkasteltujen tarkennusten johdosta todettava, että kyseisessä säännöksessä säädetään otsikolla ”Luvan myöntämisehdot”, että kaikki toimivaltaisten viranomaisten mahdollisesti tekemät päätökset, luvan epääminen ja peruuttaminen mukaan lukien, on perusteltava ja niihin on voitava hakea muutosta oikeusteitse tai muissa muutoksenhakuelimissä.
- 96 Tässä yhteydessä on korostettava, että direktiivin 2006/123 4 artiklan 6 alakohdan mukaan lupajärjestelmällä tarkoitetaan menettelyä, jonka mukaisesti palveluntarjoajan tai vastaanottajan on käännyttävä toimivaltaisen viranomaisen puoleen saadakseen virallisen päätöksen tai hiljaisen päätöksen, joka oikeuttaa palvelutoiminnan aloittamiseen tai harjoittamiseen.
- 97 Ei siis ole epäilystä siitä, etteikö lainsäädäntö, jonka mukaan asianajajan ammatin harjoittamiselta edellytetään ensin kirjoittautumista asianajajaluetteloon ja velvoitetaan näin asianomaiset menettelyyn, jossa heidän on käännyttävä toimivaltaisen viranomaisen puoleen saadakseen tältä virallisen päätöksen, jonka nojalla he voivat aloittaa ammatin harjoittamisen ja harjoittaa sitä, olisi direktiivin 2006/123 4 artiklan 6 alakohdassa ja III luvussa tarkoitettu lupajärjestelmä (ks. vastaavasti tuomio 22.9.2020, Cali Apartments, C-724/18 ja C-727/18, EU:C:2020:743, 47, 49, 51 ja 52 kohta). Tämä vahvistetaan nimenomaisesti direktiivin johdanto-osan 39 perustelukappaleessa toteamalla, että lupajärjestelmän käsite kattaa muun muassa toiminnan harjoittamisen edellytyksenä olevan velvollisuuden kirjoittautua ammattialajärjestöön.
- 98 Direktiivin 2006/123 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettu ”lupajärjestelmä” eroaa kyseisen direktiivin 4 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettua ”vaatimuksesta”, jolla tarkoitetaan erityisesti velvoitetta, kieltoa, ehtoa tai rajoitusta, joka sisältyy jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin tai johtuu ammattialalla sovellettavista säännöistä, jotka kyseinen ammattikunta on vahvistanut itsemääräämisoikeutensa puitteissa (ks. vastaavasti tuomio 22.9.2020, Cali Apartments, C-724/18 ja C-727/18, EU:C:2020:743, 48 ja 49 kohta). Ammattikuntien kurinpitosäännöksiä ei siis ole pidettävä sääntöinä, joissa asetetaan edellytyksiä kyseisen ammatin harjoittamisen aloittamiselle vaatimalla toimivaltaisten viranomaisten myöntämää virallista päätöstä, jolla lupa toimintaan myönnetään, vaan vaatimuksina, jotka koskevat ammatin harjoittamista sellaisenaan ja jotka eivät lähtökohtaisesti kuulu tällaisen lupajärjestelmän piiriin.
- 99 Lisäksi on katsottava, että viranomaisen päätös, jolla henkilö poistetaan asianajajaluettelosta, on lähtökohtaisesti direktiivin 2006/123 10 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu ”luvan peruuttaminen”. Tästä seuraa, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että tällaisen luvan peruuttamiseksi on katsottava asianajajalaitoksesta annetun lain 81 §:n 1 momentin nojalla tehty kurinpitopäätös, jolla asianajaja erotetaan asianajajalaitoksesta. Tämän lain 82 §:n 2 kohdan mukaan erottaminen johtaa asianajajaluettelosta poistamiseen, eikä luettelosta poistetulla ole tämän jälkeen oikeutta hakea asianajajaluetteloon merkitsemistä kymmeneen vuoteen päivästä, jona päätös asianajajalaitoksesta erottamisesta on tullut lainvoimaiseksi.

- 100 Tässä yhteydessä on kuitenkin huomattava, että – kuten Puolan ja Alankomaiden hallitukset sekä Euroopan komissio ovat todenneet – tällä hetkellä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä oleva valitusasia ei voi johtaa päätökseen siitä, että asianajaja erotetaan asianajajalaitoksesta ja poistetaan tämän johdosta asianajajaluettelosta, eli näin luvan peruuttamiseen direktiivin 2006/123 10 artiklan 6 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 101 Ennakkoratkaisupyynnössä esitetyistä toteamuksista käy näet ilmi, että pääasiassa on kyse oikeusministerin sellaiseen päätökseen kohdistamasta valituksesta, jolla kurinpitoasiamies on alustavan tutkinnan toimitettuaan katsonut päinvastoin, ettei asiassa ollut aihetta panna vireille kurinpitoasiaa toimivaltaisessa viranomaisessa, jotta tämä lausuisi niistä ja antaisi asian tultua tällä tavoin vireille mahdollisesti päätöksen asianajajan erottamisesta asianajajayhteisöstä kurinpidollisena seuraamuksena. Näiden toteamusten mukaan pääasiassa kyseessä olevassa menettelyssä ratkaisu, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on annettava, voi näin ollen muodostua yksinomaan kyseisen valituksen hylkäämisestä tai sen hyväksymisestä siten, että jälkimmäisessä tapauksessa asia palautetaan kurinpitomenettelystä vastaavalle virkamiehelle asian uutta käsittelyä varten.
- 102 Edellä esitetystä seuraa näin ollen yhtäältä, että ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa parhaillaan vireillä oleva menettely ei voi johtaa siihen, että asianajajalle määrätään asianajajayhteisöstä erottamisen kaltainen kurinpitoseuraamus, ja toisaalta, että tässä menettelyssä, joka koskee yksinomaan kurinpitoasiamiehen päätöstä olla saattamatta vireille kurinpitoasiaa asianajajaa vastaan, on kyse kurinpitoasiamiehen ja oikeusministerin välisestä menettelystä, eikä asianajaja ole omalta osaltaan tässä vaiheessa kurinpitotoimien kohteena eikä asianosaisena kyseisessä menettelyssä.
- 103 Edellä esitetyn perusteella direktiivin 2006/123 10 artiklan 6 kohtaa ei voida soveltaa pääasiassa vireillä olevassa oikeudenkäynnissä. Näin ollen tämä säännös ei ole tässä yhteydessä myöskään omiaan johtamaan perusoikeuskirjan 47 artiklan soveltamiseen.
- 104 Perusoikeuskirjan 47 artiklan osalta on lisäksi muistutettava, että tässä määräyksessä, jossa vielä kerran vahvistetaan tehokkaan oikeussuojan periaate, taataan jokaiselle, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa (tuomio 20.4.2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 105 Kuten perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, kyseisen oikeuden tunnustaminen tietyssä yksittäistapauksessa edellyttää siten, että henkilö, joka tukeutuu siihen, vetoaa unionin oikeudessa taattuihin oikeuksiin tai vapauksiin (tuomio 20.4.2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 106 Ennakkoratkaisupyynnössä olevista tiedoista ei kuitenkaan käy ilmi, että asianajaja R. G., joka ei tässä vaiheessa itse ole menettelyn asianosainen, voisi pääasiassa kyseessä olevassa menettelyssä vedota oikeuteen, joka hänellä on unionin oikeuden nojalla, erityisesti koska direktiivin 2006/123 10 artiklan 6 kohtaa ei voida tässä tapauksessa soveltaa, kuten edellä on todettu.
- 107 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2006/123 10 artiklan 6 kohtaa on tulkittava siten, ettei perusoikeuskirjan 47 artiklaa voida sen nojalla soveltaa muutoksenhakumenettelyyn, jonka viranomainen on pannut vireille asianajajayhteisön kurinpitolautakunnassa ja jossa on vaadittu sellaisen päätöksen kumoamista,

jolla kurinpitoasiamies on päättänyt asianajajaa koskevan tutkinnan todettuaan, ettei tämä ollut syyllistynyt kurinpitorikkomukseen, ja jossa siinä tapauksessa, että päätös kumotaan, asia palautetaan kurinpitoasiamiehen käsiteltäväksi.

Toinen, kolmas ja neljäs ennakkoratkaisukysymys

- 108 Ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus huomioon ottaen toista, kolmatta ja neljättä kysymystä, jotka ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuin on esittänyt vain siltä varalta, että ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta johtuisi, että perusoikeuskirjan 47 artiklaa voidaan soveltaa pääasiassa kyseessä olevassa tilanteessa, ei ole tarpeen tutkia.

Oikeudenkäyntikulut

- 109 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Palveluista sisämarkkinoilla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY 10 artiklan 6 kohtaa on tulkittava siten, ettei Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa voida sen nojalla soveltaa muutoksenhakumenettelyyn, jonka viranomaisen on pannut vireille asianajajayhteisön kurinpitolautakunnassa ja jossa on vaadittu sellaisen päätöksen kumoamista, jolla kurinpitoasiamies on päättänyt asianajajaa koskevan tutkinnan todettuaan, ettei tämä ollut syyllistynyt kurinpitorikkomukseen, ja jossa siinä tapauksessa, että päätös kumotaan, asia palautetaan kurinpitoasiamiehen käsiteltäväksi.

Allekirjoitukset